

**NETWERK
RECHTVAARDIGE
FISCALITEIT**

MEMORANDUM

Verkiezingen 2024

Januari 2024

INHOUDSPAGINA

HET NETWERK VOOR RECHTVAARDIGE FISCALITEIT	2
--	---

INLEIDING	3
-----------	---

PRIORITEIT 1: EEN PROGRESSIEVE PERSONENBELASTING	5
--	---

PRIORITEIT 2: EEN EERLIJKE BIJDRAGE VAN VENNOOTSCHAPPEN	8
--	---

PRIORITEIT 3: EEN SERIEUZE BIJDRAGE VAN DE GROTE VERMOGENS	10
---	----

PRIORITEIT 4: EEN STERKERE STRIJD TEGEN FISCALE FRAUDE	12
---	----

PRIORITEIT 5: EEN RECHTVAARDIGE INTERNATIONALE FISCALITEIT	14
---	----

PRIORITEIT 6: EEN PROGRESSIEVE ECOFISCALITEIT	15
---	----

NETWERK RECHTVAARDIGE FISCALITEIT

Het Netwerk Rechtvaardige Fiscaliteit is een brede groep van organisaties die samen ijveren voor een eerlijk belastingsysteem dat een sociale en solidaire samenleving mogelijk maakt.

Een rechtvaardige fiscaliteit is een essentieel element in een democratische samenleving. Daarom dragen we samen onze visie uit, een visie waarrond we beleidsmakers bevragen en uitdagen. Daarom komen hiervoor in beweging, met geëngageerde burgers, via vorming, sensibilisering en actie.

Het NRF werkt samen met het Réseau pour la Justice Fiscale.

INLEIDING

Belastingen en fiscale rechtvaardigheid spelen een essentiële rol in onze samenleving. Ze zorgen ervoor dat onze collectieve behoeften als samenleving vervuld kunnen worden, en zijn zo de prijs die we betalen voor een beschaafde maatschappij, zoals de inscriptie op het gebouw van de Amerikaanse belastingdienst IRS in Washington D.C. stelt.

Onze sociale zekerheid, onze openbare diensten, onze collectieve infrastructuur, ze zijn allemaal afhankelijk van belastinginkomsten. Of zoals Christine Lagarde, voorzitter van de Europese Centrale Bank, het ooit in een speech verwoordde: "Dit [solide overheidsinkomsten] is, natuurlijk, het levensbloed van moderne staten. Dit is wat regeringen toelaat om publieke goederen te voorzien die sterke en duurzame groei ondersteunen. De politieman die zijn ronde doet, de verpleegster die een patiënt verzorgt, de leerkracht die jonge geesten inspireert, de wetenschapper die baanbrekend onderzoek verricht: dit zijn enkele van de mensen die hun werk niet zouden kunnen doen zonder betrouwbare overheidsinkomsten."

Belastingen kunnen bovendien heel wat extra maatschappelijke doelstellingen dienen. Zo kunnen ze de ongelijkheid terugdringen. Dan moeten de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. Of ze kunnen helpen bij de broodnodige vergroening van onze economie.

We zien helaas dat het belastingstelsel in vele landen, België inclusief, onder druk staat. Op de collectieve behoeften zoals de sociale zekerheid en de openbare diensten wordt al decennialang bespaard, met een steeds verdere afbrokkeling van de sociale cohesie tot gevolg. Doordat de sterkste schouders steeds minder lasten moeten dragen, neemt het fiscaal systeem niet meer de herverdelende rol op die het ooit wel speelde, en neemt de ongelijkheid toe. De fiscaliteit wordt niet of veel te weinig vergroend, doordat grote vervuilers de dans ontspringen en lobbywerk en pseudopopulisme elke vergroening – ook één die de sterkste schouders zou raken – tegenhouden.

Met het oog op de verkiezingen van juni 2024 wil het Netwerk voor Rechtvaardige Fiscaliteit (NRF) zoveel mogelijk aandacht vragen voor het debat over fiscale rechtvaardigheid en de rechtmatige bijdrage van alle economische spelers aan de goede werking van onze samenleving en voor het garanderen van de financiering daarvan om de sociale cohesie te verzekeren.

Een rechtvaardige fiscaliteit zal om verschillende redenen een cruciaal thema zijn na de verkiezingen.

Ten eerste is er het begrotingsdebat. Na diverse crisissen de voorbije legislatuur, van corona tot de energieprijzen crisis, is het debat verschoven naar het terugdringen van het begrotingstekort en de overheidsschuld. In een context van restrictief monetair beleid, met stijgende rentevoeten, en hogere defensie-uitgaven, willen rechtse partijen verder besparen op de openbare diensten en de sociale zekerheid. Voldoende belastinginkomsten zijn in deze context cruciaal om regressieve besparingen te vermijden.

Ten tweede zijn hervormingen die een rechtvaardige fiscaliteit beogen broodnodig om de ongelijkheid in onze maatschappij terug te dringen. De afgelopen decennia zagen we dat een steeds groter deel van de koek naar de aandeelhouders ging, en een steeds kleiner deel van de koek naar de werknemers. Tegelijkertijd zetten allerlei besparingen in de sociale zekerheid en de openbare diensten druk op de laagste inkomens, waardoor we ondanks een steeds grotere rijkdom faalden in de strijd tegen de armoede. Ook op internationaal niveau bleven de ongelijkheden gigantisch groot, en laten we grote delen van de bevolking in lage-inkomenslanden in de steek.

Vincent de Coorebyter (Le Soir, 26-10-22)

"Het zal nodig zijn om de fiscale achterpoortjes te bestrijden en het niveau van de vennootschapsbelasting en de personenbelasting opnieuw in evenwicht te brengen. Anders zullen we moeten afzien van beleid dat onontbeerlijk is geworden door de huidige toestand van de planeet, de economie en de samenleving."

Ten derde zal het uitblijven van hervormingen enkel leiden tot een verdere race-to-the-bottom, . De afgelopen decennia werden de bijdragen van grote bedrijven en grootverdieners systematisch verlaagd. Een sleutelprincipe voor een rechtvaardig belastingstelsel is dat de verschillende overheidsniveaus tot elke prijs moeten vermijden om belastingconcurrentie aan te gaan (of voort te zetten), zowel wat de belastingtarieven als de belastinggrondslag betreft. Die belastingconcurrentie leidde nu al tot een verlaging van de bijdragen van de rijksten in onze samenleving, en tot druk op de overheidsinkomsten op middellange en lange termijn.

Tot slot is er de klimaatcrisis, die dringend actie vereist. Bovendien dreigen de gevolgen van de klimaatontwrichting, en het beleid om de klimaatcrisis tegen te gaan, de ongelijkheden in onze samenleving, nationaal en mondiaal, enkel nog te vergroten. De strijd tegen de klimaatontwrichting, de gevolgen ervan, en klimaatrampen die ons nu al teisteren, vergen bovendien serieuze middelen. Ook in die context is een rechtvaardige fiscaliteit cruciaal.

Hoewel belastingen soms worden gezien als een last, zijn ze in feite een bijdrage, een financiële inspanning die wordt gevraagd van de samenleving. Zonder belastingen zouden de mensen in de kapitalistische samenleving volledig overgeleverd worden aan de wet van de sterkste.

Voor het NRF is fiscale rechtvaardigheid gebaseerd op de noodzaak om het recht op waardigheid van alle burgers te waarborgen, zoals bepaald in artikel 23 van de Belgische Grondwet. Daarin staat: "Een ieder heeft het recht een menswaardig leven te leiden".

Dit recht omvat de volgende rechten:

1. het recht op arbeid en op de vrije keuze van een beroepsactiviteit in het kader van een algemeen werkgelegenheidsbeleid dat er onder meer op gericht is een zo stabiel en hoog mogelijk werkgelegenheidsniveau te waarborgen, het recht op arbeidsvoorwaarden en een billijke beloning, alsmede het recht op informatie, raadpleging en collectieve onderhandelingen;
2. het recht op sociale zekerheid, bescherming van de gezondheid en sociale, medische en juridische bijstand;
3. het recht op behoorlijke huisvesting;
4. het recht op bescherming van een gezond milieu;
5. het recht op culturele en sociale ontwikkeling.

Om het recht op een menswaardig leven voor iedereen te garanderen moet fiscale rechtvaardigheid gebaseerd zijn op een principe van progressieve bijdragen, rekening houdend met ieders vermogen om bij te dragen en dus met de hoogte van hun inkomen en vermogen.

Kortom, een belasting is een bijdrage, een bijdrage van elke economische speler aan het algemeen belang. De vereiste inspanning moet progressief zijn: de sterkste schouders moeten de zwaarste lasten dragen. Dit is een cruciaal aspect van het sociaal contract dat burgers bindt.

PRIORITEIT 1

EEN PROGRESSIEVE

PERSONENBELASTING

De voorbije legislatuur stond in het teken van de voorbereiding van een belangrijke hervorming van ons belastingsysteem, met name dankzij het voorbereidende werk van professor Delanote. Als gevolg van blokkades binnen de coalitie stelde de Minister van Financiën uiteindelijk slechts een “ultralight” belastinghervormingsproject voor. De aangekondigde maatregelen bestonden uit een verlaging van het niveau van de bijdrage op het beroepsinkomen van “werkenden” (door een verhoging van de belastingvrije som), zogenaamd gericht op lage en middeninkomens, maar voornamelijk in het voordeel van veelverdieners. Tegelijkertijd stelde de minister voor om de btw en andere indirecte belastingen te verhogen als compenserende begrotingsmaatregelen. Dit zou tot gevolg hebben gehad dat de effecten voor belastingbetalers met de laagste lonen werden geneutraliseerd en dat alle ontvangers van sociale uitkeringen werden benadeeld.

Het NRF pleit voor een ambitieuze belastinghervorming die de verschillende inkomens op een transparante en allesomvattende manier wil behandelen en die de progressiviteit versterkt. Die progressiviteit is immers sterk beperkt door twee feiten. Ten eerste is de personenbelasting voornamelijk progressief wat betreft de inkomsten uit arbeid. Inkomsten uit kapitaal worden veel minder belast. Dat wordt nog maar eens bevestigd door een recent onderzoek van de OESO.⁽¹⁾

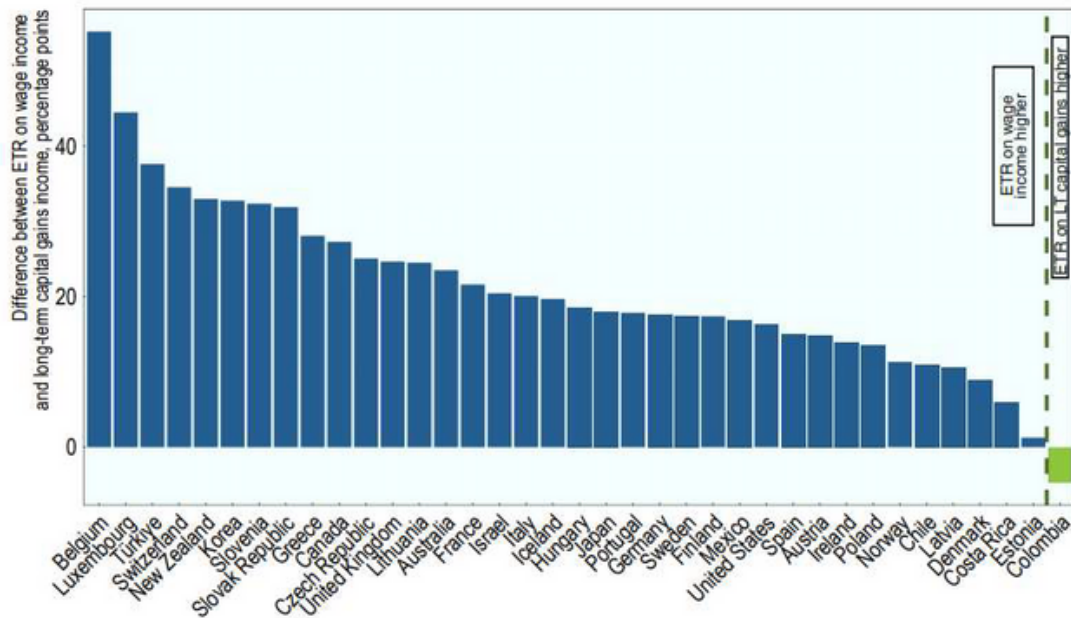
Voor wat betreft meerwaarden is België, volgens dit rapport, zelfs het OESO-land met veruit het grootste verschil tussen de belasting op arbeid en de belasting op meerwaarden (in essentie niet belast in België) (zie Figuur 1).

(1) <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/04f8d936-en.pdf>

Figuur 1: Het verschil tussen de belasting op meerwaarden en de belasting op arbeidsinkomsten

Figure 7. Difference in effective tax rate for individuals earnings wage income and long-term capital gains income

Difference in ETR, individual earning five times the average wage, 2021

Note: Effective tax rates are calculated per the methodology outlined in Section 4 and Annex A. The figure calculates the gap in ETRs between two hypothetical individuals – one earning only wage income and the other earning only capital gains income from long-term shares, both at five times the average wage. ETRs on capital income are not included for the Netherlands. Data can be accessed at oe.cd/taxation-labour-capital. Source: OECD Secretariat calculations

Het verschil in belasting tussen inkomsten uit arbeid en kapitaal is niet alleen onrechtvaardig, het leidt er ook toe dat de zogenaamde “vervennootschappelijking”, het omzetten van inkomen uit arbeid naar inkomsten voor vennootschappen, steeds meer toeneemt. (2)

Daarnaast zijn er allerlei uitzonderingssysteem, alternatieve vormen van verloning en aftrekmogelijkheden die ongelijkheid creëren tussen mensen die hun inkomens halen uit arbeid, die de inkomsten van de overheid onder druk zetten, en die ook op vlak van gender tot grote ongelijkheden in de verloning leiden.

Om deze redenen schuift het NRF de volgende maatregelen als prioriteiten voor de personenbelasting naar voren:

- De personenbelasting moet progressiever via een globalisering van alle inkomsten, zowel de inkomsten uit arbeid als de inkomsten uit kapitaal (inclusief inkomsten die vandaag onbelast zijn zoals meerwaarde op roerend en onroerend goed en de reële huurinkomsten).
- De tarieven in de personenbelasting moeten progressiever gemaakt worden door de belastingvrije som voor de lage en middeninkomens te verhogen of door een belastingkrediet te verlenen voor de lage en middeninkomen, en door voor de zeer hoge inkomens opnieuw hogere tarieven in te voeren (die onder meer bij de belastinghervorming van 2001 zijn opgegeven).

(2) <https://www.tijd.be/netto/analyse/belastingen/managementvennootschappen-kennen-steileopmars/10497475.html>

-
- De zogenaamde “vervennootschappelijking” moet worden bestreden door de theorie van “fiscale transparantie” toe te passen, zodat het belasten van de inkomsten niet afhankelijk is van de juridische hoedanigheid van de belastingplichtige. De inkomsten van alle eenpersoonsbedrijven, ook managementvennootschappen en dergelijke, moeten dus in de personenbelasting worden belast.
 - “Alternatieve” vormen van verloning moeten afgebouwd worden. De proliferatie ervan ondermijnt de basis voor de financiering van de openbare diensten en de sociale zekerheid en ontnemt de werknemers de opbouw van sociale rechten voor de toekomst (zoals pensioenen). Daarom moet er minstens een moratorium komen op voordelen in natura en vormen van alternatieve verloning en een beperking van de grensbedragen. De bestaande vormen van alternatieve verloning moeten transparant zijn, zodat ze precies bekend zijn bij de diensten van de RSZ en de FOD Financiën. Het doel moet zijn om de forfaitaire schatting van de voordelen in natura te vervangen door bijdragen op basis van de reële actuele waarde van deze bezoldiging, en om ervoor te zorgen dat het aandeel van deze alternatieve bezoldiging een bepaalde limiet in de totale bezoldiging van de begunstigde niet overschrijdt. Bovendien moeten bepaalde fiscale niches, zoals de toekenning van warrants, snel worden weggewerkt.
 - De afwijkende regelingen in de personenbelasting en in de sociale zekerheid die leiden tot concurrentie tussen werknemers wat betreft het niveau van de (fiscale en sociale) bijdragen moeten herzien worden. Dit impliceert o.a. een reorganisatie van de stelsels voor studenten, flexi-jobs, onbelast bijklussen via de deeleconomie, ...
 - De fiscale voordelen voor een tweede of volgende woonst moeten geschrapt worden.

PRIORITEIT 2

EEN EERLIJKE BIJDRAGE VAN VENNOOTSCHAPPEN

Door de loonnormwet van 1996, door de regering-Michel nog verstrengd in 2017, stagneren de reële lonen in België al jaren. Het gevolg is dat de brutowinsten van bedrijven in België sterk gestegen zijn, ondanks verschillende economische crisissen ongezien hoog blijven, en een pak hoger liggen dan in de buurlanden. Het deel van de koek dat naar de bedrijfswinsten gaat, is sterk gestegen, het deel van de koek dat naar de werknemers gaat, is sterk gedaald.

Tegelijkertijd hebben de verschillende regeringen sinds vele jaren heel wat fiscale voordelen toegestaan aan de bedrijven, en vooral aan grote ondernemingen. Met de regering Michel heeft dit (non)beleid een nieuwe diepte bereikt, vooral door de verlaging van het officiële tarief van de vennootschapsbelasting tot 25%. Daarmee nam ook België deel aan de internationale race-to-the-bottom die de vennootschapsbelasting sinds enkele decennia steeds meer kenmerkt.

Deze trend moet dringend gestopt worden, en omgedraaid worden, zodat bedrijven meer meebetalen voor de publieke voorzieningen die hen ook ten goede komen (infrastructuur, onderwijs, productieve werknemers, kinderopvang, openbare diensten, ...).

Daarom stelt het NRF de volgende eisen:

- Alle bedrijven moeten belasting betalen op hun winsten. Het nominaal tarief in de vennootschapsbelasting moet opnieuw op 33% gebracht worden. Een alternatief kan zijn om alle gewone of "courante" winsten te belasten aan een standaardtarief in de vennootschapsbelasting (momenteel 25%), en in de sectoren waar overwinsten geboekt worden, die overwinsten te belasten aan hogere marginale tarieven.
- Tegelijkertijd moet België via de omgezette EU-richtlijn die de mondiale minimumbelasting van 15% voor multinationals implementeert niet toegeven aan chantage door compenserende maatregelen toe te kennen aan sectoren die mogelijk getroffen worden door de invoering van dit minimumniveau van billijke bijdragen. Dit betekent dat we moeten weigeren om achterpoortjes te creëren in de berekeningsmethode van dit percentage van 15% (via octrooiboxen, investeringssteun, enz.) die deze richtlijnen zinloos zouden maken.
- De richtlijn die multinationals verplicht om publiek verslag uit te brengen over de winsten die zij maken en in welke landen (Public Country-by-Country Reporting, CBCR) moet herzien worden om ervoor te zorgen dat gegevens wereldwijd worden uitgesplitst. Met de huidige richtlijn blijft volledige transparantie uit waardoor multinationals nog steeds hun winsten kunnen verschuiven met het oog op belastingoptimalisatie zonder publiek toezicht.
- De inkoop van eigen aandelen door ondernemingen moet steeds belast worden aan hetzelfde tarief als de dividendbelasting.

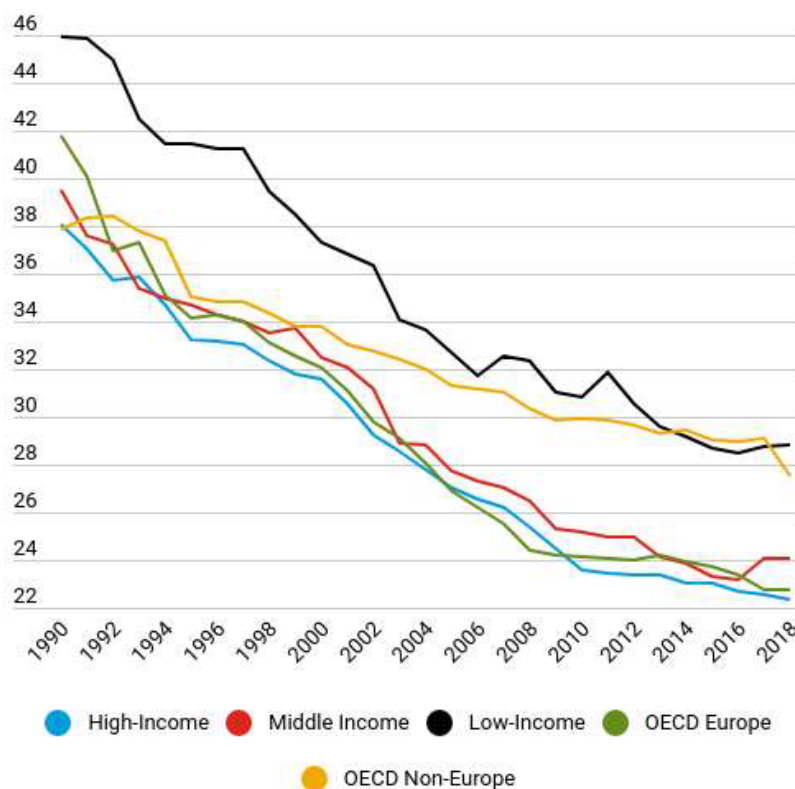
- Het huidige systeem van vrijgestelde inkomsten, aftrekbare bestedingen en belastingverminderingen in de vennootschapsbelasting leidt tot een sterke vermindering van de feitelijke overheidsinkomsten uit deze belastingvorm.⁽³⁾ Deze 'belastinguitgaven' moeten herbekeken worden. Gezien de negatieve effecten op de samenleving houdt een herziening hiervan o.a. de afschaffing in van preferentiële regimes zoals de karaattaks, de tonnagetaks en het voorkeurtarief voor kmo's; de schrapping van de notionele interestaftrek en een verstrenging van het stelsel van definitief belaste inkomsten (DBI), dat nu veel soepeler is dan de Europese regels.
- Alle loonsubsidies aan bedrijven moeten geëvalueerd en heroverwogen worden, met het oog om ze terug te dringen en/of om te zetten in kortingen met progressievere doeleinden (bijvoorbeeld collectieve arbeidsduurvermindering).

Figuur 2: Evolutie van vennootschapsbelastingtarieven in OESO-landen sinds 1990, door IMF ⁽⁴⁾

Race to the bottom

Corporate income tax rates have fallen significantly over the past three decades.

(combined corporate income tax rates by country group, in percent)

Source: IMF Fiscal Affairs Department Tax Policy Rates Database.

(3) Zie o.a. Pacolet, De Wispelaere en Vanormelingen, 'De ondraaglijke lichtheid van het niet belasten'

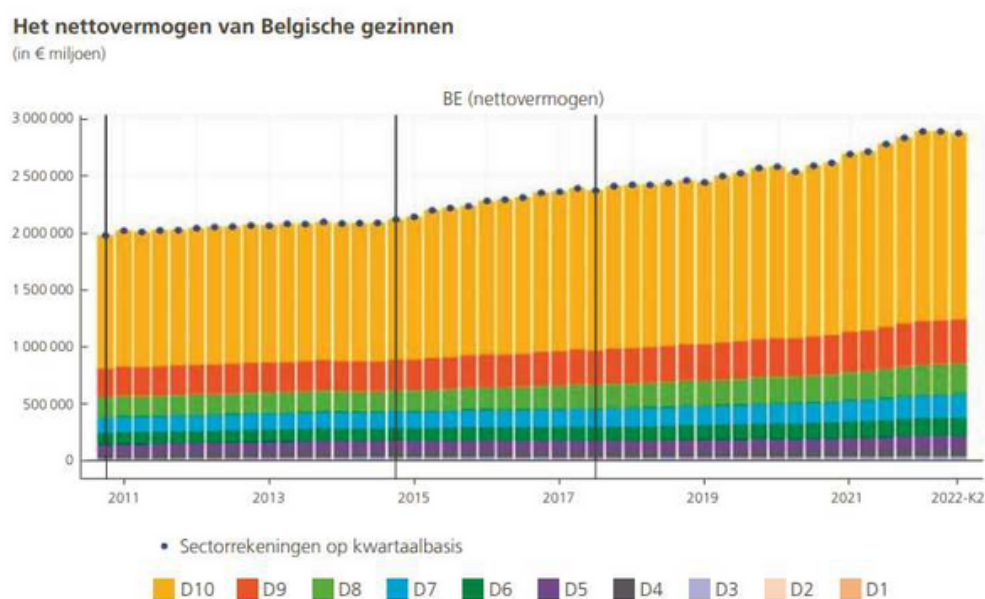
(4) <https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2019/07/15/corporate-tax-rates-how-low-can-you-go>

PRIORITEIT 3

EEN SERIEUZE BIJDRAGE VAN DE GROTE VERMOGENS

Verschillende studies wijzen op een toename van de inkomens- en vermogensongelijkheid zowel van inkomen als van vermogen. De fundamentele oorzaak hiervan ligt in toename van de ongelijke primaire verdeling die slechts gedeeltelijk gecompenseerd worden door de herverdelende werking van belastingen en inkomenstransfers. Uit alle onderzoeken blijkt dat vermogens meer nog dan inkomens geconcentreerd zitten. Volgens recente gegevens van de Nationale Bank is die ongelijkheid het afgelopen decennium sterk toegenomen, en werd ze tot nu toe sterk onderschat. De rijkste 10% Belgen zou zo'n 57-58% van het totale nettovermogen (bruto vermogen min schulden) in handen hebben.

Figuur 3: Het nettovermogen van Belgische gezinnen, uit Ondernemingsverslag 2022 van de Nationale Bank van België (5)

(5) https://www.nbb.be/doc/ts/publications/nbbreport/2022/nl/t2/verslag2022_t2.pdf

Om al die redenen, wil het NRF volgende hervormingen gerealiseerd zien tijdens de volgende legislatuur:

- We hebben nood aan een nauwkeurig en volledig register van het vermogen van de burgers dat alle vormen van vermogen in kaart brengt (vermogenskadaster), en volledige transparantie over alle inkomens van de burgers, zodat met volledige kennis van zaken beslissingen genomen kunnen worden van goed bestuur op fiscaal, economisch en budgettair vlak, en zodat belastingontwijking van personen- en vermogensbelasting vermeden en tegengegaan kan worden.
- Er moet werk gemaakt worden van een substantiële belasting op grote vermogens hoger dan één miljoen euro (persoonlijke woning niet inbegrepen), op basis van een vermogenskadaster, waarbij alle roerende en onroerende vermogens meegerekend worden, zonder ontsnappingsroutes. En met tarieven die stijgen naarmate het vermogen toeneemt.

Een vermogensbelasting met verschillende belastingschijven zou bijvoorbeeld het volgende ontwerp kunnen hebben:

- vanaf 1% voor netto-activa tussen €1 en €10 miljoen
- 2% voor netto-activa tussen €10 miljoen en €100 miljoen
- 3% voor huishoudvermogens tussen €100 miljoen en €1 miljard
- 4% voor het nettovermogen van huishoudens van meer dan €1 miljard

- Op regionaal niveau moeten alle ontwijkingsroutes in de erf- en schenkbelasting gesloten worden om de belasting sociaal-rechtvaardiger te maken. Zo moeten onder meer de tarieven voor hoge erfenissen en schenkingen verhoogd worden, moet het gunstregime van schenken en het verwerven van een familiebedrijf herzien worden, en moeten de erf- en schenkbelasting geharmoniseerd worden zodat de druk om te schenken bij leven wegvalt.

PRIORITEIT 4

EEN STERKERE STRIJD TEGEN DE FISCAL FRAUDE

De Belgische grondwet vermeldt het principe dat alle Belgen gelijk moeten zijn op het vlak van belastingen. Maar we moeten vaststellen dat dit jammer genoeg niet beantwoordt aan de realiteit. Er zijn immers te veel belastingplichtigen die belastingen ontwijken door artificiële constructies op te zetten of ronduit belasting te ontduiken door activiteiten en inkomsten hieruit niet aan te geven. Het zijn voornamelijk de kapitaalkrachtigen die hiertoe in staat zijn, enerzijds door hun grotere greep op de economische activiteiten, anderzijds doordat ze een beroep kunnen doen op duurbetaalde 'fiscale experts'. Om fiscale ontduiking en fraude beter te kunnen bestrijden, zijn er zowel meer mensen, als meer logistieke, administratieve en wettelijke middelen nodig dan vandaag.

Voor het NRF zijn volgende maatregelen absoluut noodzakelijk om ontduiking en fraude beter te kunnen aanpakken:

- Wij vragen de aanwerving van bijkomende ambtenaren om de belastingcontroles uit te breiden. Het aantal ambtenaren is op 20 jaar tijd gedaald met 12.000, van 32.000 in 2002 tot 20.000 in 2022. Elke bijkomende controleur levert de schatkist meerdere keren hun salaris op.
- Alle multinationale ondernemingen (ongeacht hun omzet) moeten verplicht worden om per land openbare verslagen op te stellen, met onder andere gegevens als het omzetcijfer, de winsten, de betaalde belastingen, het aantal werknemers, enz.
- Er moeten strengere sancties komen voor alle verantwoordelijken, belanghebbenden en tussenpersonen die betrokken zijn bij belastingfraude en -ontduiking, met inbegrip van sluitingen of sancties tegen financiële tussenpersonen (fiscaal juristen, boekhouders, kantoren voor belastingadvies, auditkantoren) die ernstige belastingfraude begaan of opzetten en/of betrokken zijn bij het witwassen van geld. Er mag zeker geen nieuwe ronde fiscale amnestie komen.
- Het NRF pleit ook voor de afschaffing van het 'Charter van de Belastingplichtige' en het toekennen van de volle bevoegdheid voor het opsporen van fiscale misdrijven aan de bijzondere belastinginspectie (BBI). Dat Charter, ingevoerd in 1986, verbiedt samenwerking tussen de fiscus (uitvoerende macht) en justitie (gerechtelijke macht) in onderzoeken naar fiscale fraude. Reeds in juli 2010 stelden experts van de Europese Raad in een rapport dat dat charter 'volledig achterhaald' is.
- De verruiming van de wet op de minnelijke schikking moet teruggeschroefd worden. Deze verruiming, ingevoerd in 2011, laat toe dat zware fiscale misdrijven afgekocht kunnen worden, dat de verdere opsporing van de gepleegde misdadige feiten wordt gestaakt en dat de verdachte een blanco strafblad behoudt.
- De strijd tegen belastingontduiking en belastingparadijzen moet opgevoerd worden. In dit verband is het van essentieel belang dat alle financiële bewegingen naar deze belastingparadijzen bij de overheid aangegeven worden door de financiële instelling via welke deze transacties verlopen, en dat alle economische transacties naar belastingparadijzen verboden worden, behalve wanneer er vooraf een verzoek bestaat dat bewijst dat die transacties overeenstemmen met werkelijke economische activiteiten in de betrokken landen.

-
- Er moet een openbaar register van begunstigden van fictieve bedrijven (inclusief trusts, stichtingen, ...) in de hele wereld komen. Het bestaande Europese register moet versterkt worden zodat uiteindelijke begunstigden zich niet artificieel aan de transparantieplichtingen kunnen onttrekken.
 - Zorg ervoor dat de zwarte lijsten van belastingparadijzen op Europees en Belgisch niveau ook effectief alle belastingparadijzen bevatten waaronder Europese belastingparadijzen en belastingjurisdicties met een 0% tarief.

PRIORITEIT 5

EEN RECHTVAARDIGE

INTERNATIONALE FISCALITEIT

De voorbije jaren zijn er kleine stapjes vooruitgezet op mondiaal niveau in de strijd voor een rechtvaardige internationale fiscaliteit, voornamelijk met de OESO-pijlers I en II. Toch betreft het hier maar babystapjes, waarbij oorspronkelijk meer ingrijpende hervormingen afgezwakt zijn door het lobbywerk van bepaalde landen en een deel van het mondiale bedrijfsleven. Bovendien zijn de hervormingen niet altijd voordelig voor lagere-inkomenslanden, die zo verstoken blijven van de broodnodige belastinginkomsten. Om echte stappen vooruit te zetten op Europees en mondiaal niveau, is veel meer nodig.

Het NRF eist dan ook dat België een voortrekkersrol speelt in de realisatie van de volgende hervormingen:

- Steun zowel politiek als financieel het voorstel van de Afrikaanse landen binnen de Verenigde Naties voor een internationaal belastingverdrag en de oprichting van een Internationale Belastingorganisatie binnen de VN.
- Op mondiaal niveau moet de effectieve minimumbelasting op multinationals (OESO-pijler II) op korte termijn worden verhoogd van 15% naar 25%, zonder uitzonderingen.
- Op EU-niveau moet een financiële transactietaks (FTT) worden ingevoerd, die alle transacties op de financiële markten onderwerpt aan een belasting van 0,1% voor aandelen en obligaties en 0,01% voor derivaten. Daarbovenop moet een extra belasting ingevoerd worden die zeer zwaar is en enkel in werking treedt in het geval van speculatieve aanvallen die in het verleden geregeld tot nationale en internationale financiële crises geleid hebben.
- Op EU-niveau moeten belastingdossiers onderworpen zijn aan de gewone wetgevende procedure (gekwalificeerde meerderheid in de Raad en medebeslissing van het Europees Parlement).
- Zorg ervoor dat multinationale bedrijven belast worden als één bedrijf, in plaats van dochterondernemingen apart te belasten, en verdeel de belastinginkomsten op basis van een eerlijke internationale verdeelsleutel. Dit kan door pijler I van de OESO-overeenkomst uit te breiden tot alle multinationals en toe te passen op hun volledige winst. Op EU-niveau moet in tussentijd een ambitieuze geharmoniseerde vennootschapsbelasting ingevoerd worden, dat het transfer pricing systeem vervangt en een faire en gebalanceerde formule hanteert zonder grote aftrekposten en schadelijke belastingvoordelen.
- De EU moet een kader creëren om de superwinsten van fossiele multinationals (de olie- en aardgasmajors) af te romen door de tijdelijke belasting op overwinsten in de energiesector permanent te maken.

PRIORITEIT 6

EEN PROGRESSIEVE ECOFISCALITEIT

De klimaatuitdaging is één van de grootste uitdagingen van de 21ste eeuw, en wellicht één van de grootste collectieve uitdagingen in de geschiedenis van de mensheid. Tegelijkertijd hangt die uitdaging samen met gigantische ongelijkheden. Zowel de verantwoordelijkheid als de gevolgen zijn ongelijk verdeeld, met een grote verantwoordelijkheid voor de hoge-inkomenslanden, en voor de rijkste inwoners, en met de meest nefaste gevolgen voor de lage-inkomenslanden, en in het bijzonder met een gigantische kwetsbaarheid voor de armste inwoners in die landen. Een rechtvaardige belastingstelsel kan die uitdaging dan ook niet negeren. Het fiscaal systeem moet vergoend worden, maar op een manier zodat de grote vervuilers niet ontsnappen en de sterkste schouders de grootste bijdragen betalen.

Daarom is het NRF voorstander van volgende hervormingen:

- Het (para)fiscaal voordelige systeem van salariswagens moet uitgefaseerd worden tegen 2030. Zorg bij de afbouw voor een vergoeding gelijkaardig aan de salariswagens en de daaraan gerelateerde voordelen en stimuleer het woon-werkverkeer met het openbaar vervoer en de (elektrische) fiets. Zorg er daarom voor dat werknemers gemakkelijk hun werkplek kunnen bereiken met het openbaar vervoer of met de fiets, zelfs als deze werkplek zich in een industriezone bevindt. Bovendien moet in afwachting van de uitfasering van het systeem van salariswagens iedere werknemer die recht heeft op een salariswagen ook de optie krijgen om in de plaats daarvan te kiezen voor een mobiliteitsbudget, zonder dat de werkgever dit mag weigeren. Bovendien moet er een "level playing field" komen tussen het systeem van salariswagens en het mobiliteitsbudget door een maximum in te voeren voor het voordeel van alle aard (VAA) (1/5de van het totale brutoloon met een absoluut maximum van 16.000 euro per kalenderjaar), zowel voor werknemers als voor andere soorten belastingplichtigen (bedrijfsleiders en zelfstandigen).
- Het vliegverkeer moet ingeperkt worden. Dat kan door een duurzame Europese fiscaliteit op vliegverkeer (accijnzen op kerosine, frequent flyer taks op veelvuldig gebruik van het vliegtuig moeten hier onderdeel van uitmaken.....) samen met een verhoging van de nieuwe Belgische vliegtaks en de invoering van btw op vliegtickets. Er moet een hoge, ontradende belasting worden geheven op het bezit en gebruik van privéjets.
- Alle fossiele subsidies, behalve degene die expliciet sociale doeleinden dienen waarvoor geen alternatieven zijn, moeten zo snel mogelijk worden uitgefaseerd.
- Alle steun (fiscaal en niet-fiscaal) aan bedrijven moet, in overeenstemming met de IAO-resolutie van juni 2023 (6), afhankelijk gemaakt worden van een klimaatplan met tussentijdse doelstellingen voor 2030 en 2040 en netto nuluitstoot uiterlijk in 2050, met inbegrip van een Rechtvaardige Transitieplan waarin de gevolgen voor de werkgelegenheid en de arbeidsvoorwaarden worden uiteengezet, dat moet worden goedgekeurd door de ondernemingsraad (of bij ontstentenis van een OR, het CPBW, of bij ontstentenis van het CPBW, de syndicale afvaardiging)

(6) https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---relconf/documents/meetingdocument/wcms_886647.pdf

-
- Er moet een gecoördineerde strategie worden uitgewerkt, met en tussen de federale regering, de gewesten en de lokale besturen en met raadpleging van de sociale partners, over de prijszetting voor het gebruik van weginfrastructuur (van tol tot kilometerheffing). De kosten voor woon-werkverkeer moeten gedragen worden door de werkgevers.
 - De accijnzen op elektriciteit moeten op progressieve maar snelle wijze verschoven worden naar gas en stookolie, met flankerende maatregelen voor de meest kwetsbare gezinnen, met een onderscheid tussen hoofdverblijfplaats en tweede verblijf.
 - Er moet een internationale belasting op de zeevaart worden ingevoerd.
 - In het algemeen moet het belastingsysteem (onder meer via een hervorming van het btwstelsel) de milieu-impact van goederen en diensten weerspiegelen, en zo enerzijds het gebruik van schadelijke producten als pesticiden, plasticverpakkingen of andere goederen met een hoge milieu-impact ontmoedigen, en anderzijds een stimulans geven aan transitiebestendige bestemmingen als energierenovaties, herstel en circulariteit, of het openbaar vervoer. Dit moet gepaard gaan met flankerende maatregelen om gelijke toegang tot milieuvriendelijke goederen en diensten voor de meest kwetsbaren te bevorderen.

Dit memorandum werd ondertekend door volgende organisaties

ABVV, ACV, 11.11.11., ACOD-financiën, Fairfin, Oxfam, WSM, Grootouders voor het Klimaat, Reset.Vlaanderen, Linux+ en Netwerk tegen Armoede

Netwerk Rechtvaardige Fiscaliteit
www.rechtvaardigefiscaliteit.be
contact@rechtvaardigefiscaliteit.be

